

François Meschy: 'Traditionele ruwvoersoorten bevatten steeds minder mineralen'

Kruidig gras bron van mineralen

De mineralenvoorziening van melkvee kan beter, zo stelde de Franse onderzoeker François Meschy op een studiedag voor biologische melkveehouders. Kruiden in het grasland blijken een mogelijke vorm om mineralen op een natuurlijke manier aan melkkoeien toe te dienen.

tekst Annelies Debergh

Ado Bloemendal:
'Koeien hebben zelf de kennis om evenwichtig rantsoen te grazen'

François Meschy:
'Alle courante ruwvoersoorten tonen daling in mineralen'

Luk Sobry:
'Kruiden kunnen meer betekenen dan alleen mineralenvoorziening'

Pinken worden onvolgende gewaardeerd in de voorziening van mineralen.' François Meschy, oud-onderzoeker aan het Franse onderzoeksinstituut INRA, stelde dat op een studiedag in Roosdaal omtrent mineralenvoorziening voor biologisch melkvee. 'Pinken zijn de toekomstige melkkoeien. Daarbij kun je geen fouten toestaan.' In zijn uitleg over de mineralen en hun diverse functies in het lichaam van de koe focus-

te Meschy zich op onder meer fosfor, calcium en magnesium. 'Wetenschappers zijn het met elkaar eens over de behoefte aan die elementen. Ze horen dus standaard in de juiste mate aan het rantsoen te worden toegevoegd. Voor sporenelementen is dat moeilijker. Die toevoer wordt vaak overschat.'

Minder in ruwvoer
INRA-onderzoeker François Meschy had het ook over de

moeilijkheden om tekorten vast te stellen. 'Bij een energie- of een eiwittekort in het rantsoen gaan de dieren per direct ondermaats presteren. Bij een tekort aan mineralen is op korte termijn vaak niks te zien, maar de reserves worden wel uitgeput. Alleen bij ernstige of langdurige tekorten treden signalen op.' Met name de evolutie van de mineralengehalten in ruwvoerders in de loop der jaren roept bij Meschy vragen op.

'Er is voor alle courante ruwvoergewassen een daling te zien. Dat geldt voor alle gewassen en mineralen.'

De relatie met het verlaagde bodemleven is volgens de onderzoeker positief. 'Er is enerzijds de verminderde mineralentoevoer naar de bodem, bijvoorbeeld de beperking van de fosfobemesting. Anderzijds is de productiecapaciteit van ruwvoerders in een tijdspanne van dertig jaar enorm toegenomen. De stijging gaat door, waardoor ook de reserves van de grond steeds meer worden aangesproken en uitgeput. Door de verhoging van de productiecapaciteit zijn de gehalten aan mineralen als calcium en fosfor in de plant al fors gedaald. Toch zal daar een grenswaarde zijn die van belang is voor het voer.'

Koeien die zelf kiezen

Met het zogenaamde 'saladebuffet', een complex weidemengsel op basis van grassoorten, vlinderbloemigen en kruiden, bood Ado Bloemendal van Pure Graze een oplossing aan voor de mineralenverarming van grasland. 'Veel koeien grazen in een monocultuur van gras. Nog vóór de algemene toepassing van antibiotica in de veehouderij en dus voor de Tweede Wereldoorlog maakten veehouders gebruik van complexere weidemengsels. Koeien hebben de kennis om zelf een evenwichtig rantsoen samen te stellen wanneer hun de mogelijkheid wordt geboden.'

Ook voor de bodem brengt een gevarieerde teelt voordelen, stelde Bloemendal. 'Door de combinatie van zodevormers en diepwortelende gewassen worden diepliggende mineralen door de plant naar boven gehaald. Dieper wortelende gewassen zorgen tegelijk voor een lossere en luchtigere bodemstructuur. De extra aanvoer van organische stof zorgt dat de grond ook langer tegen droogte kan.' Daniël Jamar, onderzoeker aan het Waalse onderzoeks-

instituut CRA-W, bekeek het effect van het graslandbeheer. 'We zien betere maai-rendementen bij complexe weidemengsels tegenover de traditionele weidemengsels. Bij begrazing vroeg in het voorjaar zijn die rendementen verschillen weer afgevlakt.' Planten rijk aan de bitterstof tannine, zoals cichorei, blijken het meest interessant voor mineralentoevoer. Maar te veel tanninen zijn weer schadelijk voor dieren. Jamar stelde daarom voor om kruiden strooksgewijs in percelen in te zaaien, zodat het percentage beter beheerst kan worden. 'In Amerika lopen al studies met kruiden die in stroken tussen het grasland worden gezaaid. Koeien lijken daar goed op te reageren.'

Smakelijkheid

Biologisch melkvee zonder supplementen loopt mogelijk een tekort aan natrium, calcium, magnesium, koper en selenium op, stelde zelfstandig consulent Luk Sobry op basis van onderzoek aan de Universiteit Gent.

'Motieven voor kruideninzaa zijn niet alleen de mineralenvoorziening', stelde Sobry. 'Ook voor de smakelijkheid en voor de geneeskrachtige werking komen kruiden in aanmerking. Cichorei heeft bijvoorbeeld positieve eigenschappen voor de preventie van maag-darmwormen.' Op vlak van voederwaarde en opbrengst tonen complexe weidemengsels met kruiden bemoedigende resultaten, zo vertelde Sobry in Roosdaal. Cichorei, duizendblad en paardenbloem zijn goede aanbrengers van mineralen. 'Ook andere kruiden of planten kunnen een mogelijke denkpiste vormen.'

Sobry onderstreepte het belang van extra onderzoek. 'Twijgen van bomen bevatten bijvoorbeeld hoge gehalten oligo-elementen. Misschien vormen andere planten mogelijkheden om mineralen op een natuurlijke manier te voorzien.' |

Gijs Kuneman,
directeur Centrum voor
Landbouw en Milieu:

'De koe in de wei ziet er mooi uit. Dat is voor de mensen van belang.' (Tr)

Jan Cees Vogelaar,
melkveehouder te Lelystad:

'Die rare bokkensprongen lijken leuk, maar kunnen een bloeduitstorting veroorzaken in de uier. Vergelijk het met iemand met cup DD die gaat touwtjespringen zonder bh. Dat lijkt me geen pretje.' (NO)

Klaas Visscher,
melkveehouder
te Rouveen:

'Wat precies aan iedere koe beter kan, zie ik niet. Daar moet je eerlijk over zijn en deskundige hulp inroepen.' (Bo)

Mark Voorbergen,
zuiveldeskundige
Rabobank:

'De melkprijzen blijven in ieder geval tot na de zomer hoog. Trek elke liter uit de koe.' (Bo)

Bertus Doppenberg,
melkveehouder
te Wapenveld:

'Als een ki-organisatie een nieuwe stier op de markt brengt, maken ze er een mooi verhaal van. Maar een stier past pas goed op een koe als er ook goede nakomelingen uit komen. Alleen de fokwaarden zeggen daar niets over, dus heb ik daar niet zoveel mee.' (Bo)

Hans Vullink,
melkveehouder
met boogstal te Raalte:

'Omdat er meer licht, lucht en ruimte voor de melkkoeien ontstaat, verwacht ik een be-

tere vruchtbaarheid en een dalende veeartsrekening.' (Vp)

André Vink,
melkveehouder
te Groot-Amers:

'Inteel is binnen mij een aandachtspunt. Maar de fokkerijorganisatie heeft dat goed onder controle, zeker in vergelijking met zwartbont. Ik moet er niet aan denken dat we de bekende mrij-fokstier Matthijs nog steeds zouden gebruiken, ook al was hij een hele beste bul. Daarmee snijd je jezelf alleen maar in de vingers.' (NO)

Floris Dorrestijn,
melkveehouder te Laren:

'Als je fokt moet je weten wat je wilt, maar een klein uitstapje is wel eens leuk. Zo gebruik ik de exterieurcrack Jotan. Een bloemetje buiten het perk, dat moet zo nu en dan kunnen.' (NO)

Tom Wouters,
melkveehouder te Weelde:

'Wij zijn geen prijskampfokkers. Rietjes boven de dertig euro zijn normaal gesproken niet aan ons besteed.' (Mb)

Tjibbe Joustra,
voorzitter Onderzoeksraad
voor veiligheid:

'In de vijfde klas van de lagere school ben ik getest. Daar kwam uit dat ik later boer zou worden omdat ik vaak boerderijen tekende. Maar dat was omdat een boerderij vrij eenvoudig te tekenen was.' (Im)

Hans van Middelaar,
melkveehouder te Sterksel:

'Met genetica kan ik veel sneller genetische vooruitgang boeken omdat ik meteen weet wat een kalf in huis heeft en niet hoeft te wachten tot het dier vijf

of zes melklijsten heeft gemaakt. Wij lopen nu zes tot zeven jaar voor in fokkerij.' (Vd)

Roel Veerkamp,
hoofd Animal Breeding
Centre Wageningen:

'De gedachte dat melkwaliteit vooral afhangt van voeding is een misvatting. De erfelijke aanleg speelt een grote rol.' (Vd)

Erik den Hartog,
melkveehouder te Zetten:

'Er gaat hier nooit een koe weg om de productie. Of een koe nu 7.000 kilogram of 12.000 kilogram melk geeft, als ze vlot drachtig wordt en ik zie haar nooit in de klauwbekapbox, mag ze blijven. Dan verkopen we wel een vaars meer.' (Mb)

Rudi Adams,
kalvermester:

'We zullen pas van de opstand tegen de landbouw verlost raken als er weer een keer honger is. In de oorlog hoorde je niemand over de boeren klagen.' (NRC)

Jan van Weperen,
melkveehouder
te Oosterwolde:

'Ik heb er geen moeite mee dat je iets anders doet met dieren dan de natuur oorspronkelijk heeft aangegeven. Als het maar met respect gebeurt. Ik vind dat een koe in de stal natuurlijk gedrag kan vertonen. De wereld verandert: de tijd van melkbusen op de wagen is echt voorbij.' (Tr)

Siem Jan Schenk,
voorzitter melkveehouderij
LTO:

'Ik denk dat je de koe met weidengang een lol doet. Maar het is vooral een kwestie van imago.' (Vv)

Bronnen: Trouw (Tr), Nieuwe Oogst (NO), Boerderij (Bo), Veldpost (Vp), Melkveebedrijf (Mb), Intermediair (Im), Veehouderij en dierenarts (Vd), NRC Handelsblad (NRC), Vroege vogels (Vv)